

Päivi Räsänen kd ym.

Kirjallinen kysymys uskontoasiantuntijajäsenen lisäämisestä hallinto-oikeuden kokoonpanoon

Eduskunnan puhemiehelle

Useat turvapaikkaa Suomesta hakeneet henkilöt ovat turvapaikkaprosessin aikana kääntyneet kristityiksi. Monet ovat turvapaikkahakemuksen käsittelyssä tuoneet esille, että kääntyminen kristinuskoon antaa heille perustellun aiheen pelätä lähtömaassaan vainotuksi joutumista ja että kääntyminen voi aiheuttaa hengenvaaran.

Palauttamiskielto on yksi kansainvälisen oikeuden keskeinen periaate. Sen mukaan valtio ei saa palauttaa tai karkottaa turvapaikanhakijaa maahan, jossa häntä uhkaa kidutus tai muu epäinhimillinen kohtelu. Uskontoaan vaihtavaa saatetaan kuitenkin epäillä turvapaikkaperusteiden sepittämisestä etenkin tilanteissa, joissa kääntymys on tapahtunut kesken turvapaikkaprosessin. Tehtävä arvioida kääntymyksen aitoutta on vaativa. Uskontoasiantuntijoita kuullaan turvapaikkaprosesseissa liian vähän, mikä on vakava puute uskon aitouden arvioinnissa.

Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus takaa kaikille ihmisille ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapauden. Tämä perusoikeus sisältää oikeuden vaihtaa uskontoa tai vakaumusta. Tätä oikeutta ei yleisesti turvata mm. islaminuskteisissa valtioissa. Islamilaisissa maissa oma perhe saatetaan olla suurin uhka. Oleellista on aiemman uskonnon hylkääminen. Mikäli esimerkiksi muslimi kääntyy kristinuskoon, kirkkoon liittyminen voi merkitä uhkaa ja riskejä kääntyvälle. Siten kääntymyksestä voi tulla peruste myös kansainväliselle suojelulle Suomessa.

Maahanmuuttovirastolla on päätöksentekonsa tukena nimetty uskontoasiantuntija toisin kuin hallinto-oikeuksilla. Hallinto-oikeuksilla on kuitenkin asiantuntijoita monilta muilta erityisalueilta, kuten lastensuojelu-, adoptio-, kehitysvammaisten erityishuolto-, mielenterveys-, päihdehuolto- tai tartuntatautiasioista. Sen sijaan vakaumuksen arviointiin ei asiantuntijoita käytetä, vaikka siihen nimenomaan olisi tarvetta kuolemanvaaran vuoksi. Tehtävän vaativuuden vuoksi olisi tarpeellista lisätä hallinto-oikeuden normaaliin kokoonpanoon asiantuntemusta ja uskontoasiantuntijuutta. Tällöin uskontoasiantuntijajäsen keskittyisi arvioimaan asianosaisen taustat tietäen ja tuntien hänen uskonsa sisältöä ja aitoutta.

Oikeus vakaumukseen ja oikeus uskontoon on syvästi henkilökohtainen asia. Niiden arvioinnissa tulisi olla varovainen — ja epäselvissä tilanteissa mieluummin kunnioittaa ihmisen omaa kertomusta kuin kiistää se. Turvapaikanhakijoiden perusoikeudet uskonnolliseen vakaumukseen on taattava kaikessa päätöksenteossa. Asianosaisen oikeusturvan toteutumisen vuoksi olisi syytä selvittää, perustuvatko Maahanmuuttovirastossa ja tuomioistuimissa tehtävät arvoinnit vakaumuk-

Kirjallinen kysymys KK 189/2024 vp

sen aitoudesta yhdenmukaiseen linjaan, sekä lisätä myös hallinto-oikeuksien kokoonpanoon uskontoasiantuntijajäsen. Suomi ei saa lähettää ketään kuolemanvaaraan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus edistää turvapaikanhakijoiden oikeusturvan toteutumista sillä, että hallinto-oikeuden normaaliin kokoonpanoon lisätään uskontoasiantuntijajäsen ja

millä keinoin hallitus varmistaa sen, että turvapaikanhakijoiden perusoikeudet uskonnolliseen vakaumukseen taataan kaikessa päätöksenteossa?

Helsingissä 8.5.2024

Päivi Räsänen kd

Pekka Aittakumpu kesk